

Kmetijski list

Glasi „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Izhaja vsak četrtek.
Naročnina:
 celoletno K 25.—
 pololetno „ 13.—
 Posamezna številka „ 1.—

**Kmet, pomagaj si sam,
 in svoje stališče v državi
 upravnaj si sam!**

Inserati:
 1 mm inseratnega stolpca stane za:
 male oglase K 1.—
 uradne razglase „ 1-50
 reklame „ 2.—

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 9 (nasproti dvorca).

Slovenskemu kmetu, slovenskemu ljudstvu!

Volitve so pred vrati!
 Kmetje si bomo sedaj prvič po svoji volji izvolili poslance v ustavotvorno skupščino. Ta ustavotvorna skupščina bo izdelala državno ustavo, državni temeljni zakon, na katerega se bo opiralo vse državno upravno delovanje in vsa bodoča zakonodaja.

Od ustave je odvisna naša kmetijska bodočnost. Če bo ustava dana v kmetijskem zmislu, toda smemo kmetje pričakovati, da nam bo kdaj bolje. Ako pa bi bila ustava našim ciljem nasprotna, je propad kmetijskega stanu gotov!

Osemdeset od sto nas je kmetov v državi. Najmočnejši in odločilni faktor smo lahko v ustavotvorni skupščini, ako se vsi, zavedajoči se velikega pomena ustavotvorne skupščine kot ustanoviteljice državne podstave, združimo pod zeleni kmetijski prapor in ustvarimo tako ustavo, kakršna odgovarja naši kmetijski državi! Ustavo s lahko napravimo tako, kakršno mi hočemo!

Volilni boj v ustavotvorno skupščino se že bje. Mi se ga ne bojimo. Krepijo nas in navdušujejo nas v tem boju misli na naše zahteve in želje, o katerih vemo, da se nam brez kmetijskega zastopstva nikoli ne uresničijo. Te zahteve so:

Od nekaj tlačenj in od drugih stanov izkoriščani kmetje hočemo, da nam naš boj za Staro pravdo prinese kmetijsko ustavo, ki za vse večne čase zagotovi kmetijsko samostojnost.

Za naš stan hočemo vzakoniti vse pravice, ki nam gredo, pa tudi drugim stanovom priznavamo pravice, ki jim gredo. Nikomur nečemo storiti krivice, zato pa tudi nad seboj ne priznamo niti delavskega, niti meščanskega diktata. Želimo vsakemu svoje! Zaradi tega zahtevamo stanovsko zastopstvo, katero imej svoj temelj za naš stan v kmetijskih zbornicah.

Priznavamo Bogu, kar je božjega, in vladarju, kar je vladarjevega. Prvotako zahtevamo, da veljaj (tudi v praksi) temeljni izrek: Zemlja je božja in kmetova, iz česar sledi naša nadaljnja zahteva, da se mora kmetijska last priznati in varovati.

Ustava mora odpraviti še zadnje sled privilegijev bodisi v katerikoli stanu. Istotako mora ustava uveljaviti dejstvo, da se v državi ne bo poznalo nobenega gospodujočega plemena. Srbi, Hrvati in Slovenci, ki smo bratje, zahtevamo, da smo vsi enakopravni, enakopravni!

Pa ne samo v narodnem oziru veljaj enakopravnost za vsa tri plemena, ampak tudi pri vseh ugodnostih in vseh bremenih naj velja princip enakopravnosti!

Ustava nam zagotovi pravično ureditev in izvedbo agrarne reforme, katere se ne omejuje samo na razdeljevanje zemlje, nego bodi prava agrarna reforma, ki naj ustvari pogoje za mogočen napredek kmetijstva. Pri delitvi zemlje naj se kot

prosilec vpošteva samo tiste, ki se s kmetijstvom dejansko pečajo, odnosno se želijo pečati, in ki so istočasno zemlje potrebni in vredni ter sposobni v zmislu naukov in modernih priboritev kmetijske tehnike čim najbolj gospodarsko porabljati zemljo v korist celokupnosti!

Ustava mora podati temelj za pravično in enakomerno ureditev davka! Davčni prihodek naj se išče tam, kjer se ga brez zaviranja davčnega obvezanca lahko zahteva.

Carinska politika naj dobi že v ustavi smer za čim najvestnejše evvanje kmetijstva in čim najjačje pospeševanje in olajševanje glede pridelovanja kmetijskih dobrin in njih izvoza.

Pospeševanje in ureditev kmetijstva, preskrba cenjenih strojev, gnojil, semenja, grajenje cest, vodotodov, elektrarn, industrializacija kmetijstva, kmetijska zakonodaja, pospeševanje in reforma kmetijskega solstva ne smejo biti postranska, ampak glavna skrb državnega delovanja, ker vsa država sloni na kmetijstvu. Dobrobit kmetijstva je dobrobit države! Kmetijstvo naj ne bo državi molzna krava, nego z njega pospeševanjem in postavitvijo na trdna tla, ki omogočajo kmetijski napredek, naj postane oni temelj, ki bo reguliral državne finance.

Državno gospodarstvo naj bo varvano! Brezdelje in zapravljanje se morata odpraviti in poskrbeti bo treba za to, da se vsakdo in povsod posveti delu. Delo, delo in zopet delo!

Hočemo, da se postavi vlek kapital pod strogo državno nadzorstvo!

Zavarovanje kmetijskih pridelkov in živine, zavarovanje zoper neugode in preskrba za starost ne smejo obstojati samo na papirju, ampak za izvedbo teh vprašanj se naj prične takoj z resnim delom!

Prometnih sredstev, kakor železnice, pošte in brzojava, naj državno gospodarstvo ne smatra kot sredstvo za eksploatiranje žepov posameznikov, ampak ta sredstva se naj pospešujejo tako, da bo mogoče čim boljši napredek kmetijskega, obrtniškega, trgovskega, industrijskega in splošno kulturnega dela za mogočno povzdigo splošne blaginje.

Zahtevamo nemudno uvedbo davka na vojne dobičke. Zahtevamo odpravo monopolov in udušitev korupcije.

Po ureditvi novih državnih mej naj se stanje stalnega vojaštva zriša na čim najnižje število! Vojaška službena doba se ima skrajšati! Oboroževanje vojske se ne sme vršiti v večjem obsegu kot je najnujnejše potrebno!

Dokler monarhija in vladar ne zasledujeta protikmetijskih ciljev, je naravno, da nimamo vzroka biti jim protivni. Zahtevamo pa, da imata kmetijstvo kot temelj države in njena dobrobit vedno in povsod pred očmi.

Ker smo in hočemo biti samostojni, zahtevamo, da bodi tudi dežela

naša samostojna, t. j. mi smo načelno za pokrajinsko samostojnost ali avtonomijo Slovenije v taki meri, ki bo v korist posebnim pokrajinskim potrebam in ne v škodo državni celoti.

Osvoboditev vse še neodrešene jugoslovanske zemlje bodi državi in vladarju prva dolžnost.

Odločno smo proti temu, da bi se še nadalje smelo izrabljati vero v politične namene. Cerkev bodi hiša božja, duhovnik v cerkvi pa namestnik Kristusov. Zunaj cerkve pa bodi duhovnik državljan tiste vrste kot smo vsi drugi umrjoči ljudje.

Zahtevamo popolno enakopravnost naše vere in cerkve z drugimi veroizpovedmi našega državnega območja, kakor tudi zahtevamo, da državna oblastva v danem slučaju vero in cerkev odločno čuvajo, kakor bomo to storili tudi mi kmetje sami!

Glede ustavotvorne skupščine velja za nas kmetje izrek: „Vsakomur koristiti, nikomur škoditi!“

Vse dosežanje odredbe in uredbe začasnega Narodnega predstavništva in začasnih vlad smatramo samo kot začasne, zasilne uredbe, vsled česar ne priznavamo njih obstoja v tem zmislu, da bi mogle na bodoče državno delovanje v kakršnemkoli oziru vplivati, pač pa sta naše naziranje in naša zahteva, da se vse važnejše uredbe in odredbe pritegnejo v presojo in pregledovanje ali v revizijo, kar naj posebno velja glede dosedanjih odredb, ličočih se carinske politike, davčne politike, vprašanja agrarne reforme in končne ureditve denarne valute.

Somišljeniki!

Vse te zahteve in želje so nam svete. Povejte in obrazložite jih tudi drugim! Za njih dosego gremo v volilni boj, da si ustvarimo in zagotovimo svoj obstanek!

Opozorite ljudstvo na volilni program klerikalne stranke (priobčen v „Slovenec“ dne 2. oktobra t. l.), ki hoče kmeta slepiti, češ da se klerikalna stranka za kmeta poteguje, dasi ne najdemo v vodilnih mislih njenega programa za volitve niti besedice o agrarni reformi in niti besedice o končni ureditvi valutnega vprašanja, dalje ne zapazimo v programu niti najmanjše zahteve, da bodi ustavi za podlago kmetijsko stališče, kakor tudi ne posveča program nobeno pažnje drugim življenjsko važnim kmetijskim vprašanjem.

Nasprotnike

opozarjamo, naj vodijo stvarni, ne pa osebni in zahrbtni boj! Na tem mestu moramo tudi prav posebno opozoriti voditelja klerikalne stranke dr. Korosca, ki je začel volilni boj z geslom „Krepko, a dostojno!“, a mu je to geslo le čisto prazna beseda, puhla fraza, kajti že v prvih stavkih njih volilnega programa začenja s podlim sumničanjem, s podtikanjem, s nesramnim zavijanjem in zasmehovanjem ter s ponižanjem nas kmetov in s psokami.

Kmetje!

Ne ustražite se nikogar! Nihče vas ne more prisiliti do česa, kar vi sami nečete. Nihče vam ničesar ne more.

Najbolj svoboden in samostojen je kmet na svoji grudi. Od nikogar ni odvisen. Ako ne nasprotuje zakonu, kmetu nihče in od nikjer ne more blizu. Nihče mu ne more in ne sme ukazovati, nihče ga ne more strahovati.

Vsakdo je ravno napram kmetiskemu posestniku brez vsake moči, ako mu je kmet sam ne da v roko. Zato nam kmetom tudi nihče ne more in ne sme obljubljati nikakih dobrin, ako jih v resnici ne poseduje. Kake politične dobrine nam more izposlovati samo tisti, ki ga mi sami pri volitvah poverimo, da dela v našem imenu.

Tako poverilo pa bomo dali le ljudem, ki jim zaupamo, o katerih vemo, da poznajo naše težave in nas razumejo. Komande in vajeti pa nečemo dati nikomur v roke.

Ker tvorimo kmetje po številu 80 odstotkov prebivalstva, zato nam gre tudi najmanj 80 odstotkov političnega zastopstva, t. j. 80 odstotkov odločujoče besede v ustavotvorni skupščini.

Po treznih računih, ko pregledujemo svoje vrste, je nepobitno ugotovljeno, da naša „Samostojna kmetijska stranka“ že danes predstavlja nad 50 odstotkov te moči.

Nam kmetom pa to ni dovolj! Mi hočemo tudi še ostalih 30 odstotkov zase. Mi hočemo, da bo naš stan po svojih poslancih v toliki meri zastopan, kakor odgovarja to številu kmetijskega prebivalstva.

In naša naloga je, da dobimo našemu številu odgovarjajoče zastopstvo! Zato smo dne 6. vinotoka t. l. pozvali obe slovenski stranki, ki imata meščanski značaj, v katerih pa je danes organiziranih še nekaj kmetov, ter zahtevali od njiju, kar je kmetijskega, in njima pomidili, kar je meščanskega! Ako hočeta biti ti dve stranki („Slovenska ljudska stranka“ in „Jugoslovanska demokratska stranka“) resni in pametni, bosta sprejele, kar je njunega, in nam bosta brez vsakega odpora odstopili, kar je našega. Ako pa tega ne storita, tedaj je dolžnost nas kmetov, da sprejmemo vsiljeni nam boj in da ne odnehamo dotlej, dokler ni v našem kmetiskem taboru vse kmetijsko ljudstvo.

Najštevilnejši smo in največjo politično moč že danes v Sloveniji predstavlja „Samostojna kmetijska stranka“.

Dokler ni zadnji kmet v našem kmetiskem taboru, tako dolgo vsi res krepko, a dostojno, v boj za našo Staro pravdo!

Kmetje!

Skrbite, da izvojujemo častno našo Staro pravdo!

Izdajalcem sramota!

Strankine vesti.

Seja izvrševalnega odbora SKS.

bo v petek dne 29. oktobra ob eni popoldne v dvorani ljubljanskega „Mestnega doma“ na Kerkovem trgu s tem-le dnevnim redom:

1.) Razprava in predlogi glede sestave kandidatne liste za volitve v ustavotvorno skupščino. — 2.) Razno.

Opomba: Ker je velevažno, da se pred objavo kandidatne liste še enkrat čujejo glasovi iz vse Slovenije in da odločijo o listi odposlanci ljudstva, pozivljemo izvoljene člane izvrševalnega odbora, da se vsi brezpogojno te seje udeležijo. — K tej seji naj zanesljivo odpošlje po enega odposlanca tudi vsak okrajni in vsak krajevni odbor SKS. Ti odposlanci pa morajo prinesiti s seboj pismeno poverilo, da jih okrajni, odnosno krajevni odbor pošilja kot svoje delegate. Ta delegatova legitimacija mora biti opremljena tudi s pečatom tistega odbora, ki delegata pošilja k seji.

Načelnik: Jakob Kušar s. r.

Redne seje načelnštva SKS.

se vrše vsak torek ob devetih dopoldne v prostorih strankinega tajništva v Ljubljani.

Nobenih kompromisov!

„Domovina“ piše, kakor da bi obstojal kak gotov dogovor z JDS. glede skupnega postopanja pri bodočih volitvah. To je le želja gotovih ljudi v JDS, medtem ko je naše strankino vodstvo v seji dne 19. t. m. sklenilo, da gre „Samostojna kmetijska stranka“ popolnoma samostojno v velično borbo in se ne mara vezati z nobeno drugo stranko.

Koroški plebiscit.

Enoglasno prepričanje vseh poznavalcev koroških razmer je bilo, da je naša zmaga na Koroškem gotova. Se v ponedeljek zvečer, torej dan po plebiscitu, je žestital francoski delegat plebiscitne komisije našemu delegatu g. Jovanoviču na zmagi. In na večer istega dne so jo Nemci popihali v Avstrijo, Celovec pa toliko da ni razobesil črnih zastav, dočim so v Ljubljani že zaplapolale prve zastave.

Pa prišla je noč na torek in tedaj se je zgodila nečuvna sleparija. Pri volilnih žarah so Nemci s pomočjo Italijanov izvršili sleparske manipulacije in plebiscit je bil potvojen. Dasi tedaj štetje še dolgo ni bilo končano, vendar si je takoj nato nadel Celovec praznično običko in Nemci so se trumoma vrnili na Koroško in pričeli s terorjem, kot da bi jih vodili tržaški fašisti. Najboljši dokaz, da so vedeli za manipulacije in da so prejeli obvestilo o „zmagi“, namreč o potvojenem glasovanju!

Sleparstvo Nemcev pa je tudi že dokazano! Po mnogih vaseh je izjavilo vse polno naših pod prisego, da so volili za nas in tako je ugotovljeno, da je volilo v posameznih občini mnogo več ljudi za Jugoslavijo, kakor jih pa uradno obvestilo izkazuje.

Vodstvo „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Somišljeniki, ne pozabite na naš tiskovni sklad!

Dne 13. oktobra je plebiscitna komisija uradno razglasila izid plebiscita, ki je naslednji:

Rožek za Avstrijo 1980, za Jugoslavijo 2318, skupaj 4298 glasov; Borovlje za Avstrijo 6427, za Jugoslavijo 4981, skupaj 11.408 glasov; Velikovec za Avstrijo 8306, za Jugoslavijo 2444, skupaj 10.750 glasov; Pliberk za Avstrijo 5312, za Jugoslavijo 5535, skupaj 10.847 glasov; torej za Avstrijo 22.025, za Jugoslavijo 15.278, skupaj 37.303 glasov, ali 59 odstotkov za Avstrijo in 41 odstotkov za Jugoslavijo.

Naš delegat je nato ugotovil, da je volilo za kraljevino SHS. 15.278 Slovencev in da zaradi tega naša kraljevina teh Slovencev nikdar ne pozabi in nikdar ne zapusti. Gospodje plebiscitne komisije so se nato čudno spogledali in predsednik Peck je bil očitno razburjen.

Tako je bilo priznano sleparstvo Nemcev, ki so takoj nato pričeli z največjimi nasilnostmi. Prišli so požigati poslopja naših ljudi, pobijati naše ljudi, da ni bilo nihče varen življenja, če ne pomaga naša vlada.

Vsa Jugoslavija je to zahtevala in vlada je morala ostati zvesta obljubi našega delegata.

Dne 14. oktobra ob četrti na štiri jutraj je zasedlo naše vojaštvo glasovalno ozemlje in Slovenci so bili rešeni nasilja. Skoraj nato pa je tudi odstopil naš delegat Jovanović in s tem dosegel, da ne bo o Koroški več odločevala skrajno pristranska komisija, temveč medzavezniški svet v Parizu.

Naša naloga je sedaj, da nastopimo disciplinirano, odločno in enotno, da se na medzavezniškem svetu ne ponovi zločin.

Ne priznamo!

Z nepoštenostjo, ki nima primere, se je posrečilo Nemcem, da so potvorili koroški plebiscit. S sleparijami, ki prekašajo celo Nemce same, so dosegli, da je slovenski Koročan osleparjen za zmago, za svoje osvobodjenje. Grmade aktov pri plebiscitni komisiji dokazujejo resničnost naših trditvev in sila pravice pravi vsemu svetu glasno — da ne velja nedeljski plebiscit, da je slovenska Koroška sief ko prej naša, sestaven del naše kraljevine.

Ves jugoslovski narod od Vardarja pa do Soče je tega mnenja in ni ne stanu ne stranke, ki ne bi poznala na nedeljski plebiscit samo enega odgovora: Ne priznamo!

Nikdar in nikoli se ne zgodi, da bi mi pozabili na ene vrle Korošce, ki so vkljub vsemu terorizmu glasovali za nas, nikdar in nikoli se ne zgodi, da bi padli tako nizko in privolili, da bi Nemci s sleparijami opeharili vstajajočo Koroško za zmago.

Naša vojska je zopet zasedla Koroško. Mi pozdravljamo ta korak in ga beležimo z zadoščenjem, da je naša osrednja vlada storila svojo dolžnost. Zahtevamo pa, da vztraja na tej poti, da vrši tudi nadalje svojo nalogo. Ker jugoslovski narod ne prizna plebiscita in ne prizna vlade, ki ne bi vpoštevala te najresnejše volje vsega naroda.

Kdo je kriv!

Največja nesreča, ki smo se je sploh mogli bati, se je zgodila — koroški plebiscit je zaigran — Koroška je glasovala proti nam. Tedne in tedne smo slišali samo en glas, da je zmaga gotova, sedaj pa pride grozotna resnica — naš poraz je popoln. Kako to, kdo je prikrival resnico, kdo je vodil boj in ga tako zavozil? Kdo je kriv, sprašuje vsa Jugoslavija!

Ze so se tudi oglasili naši „politiiki“ in naši krivci. Prvi je izpregovoril „Naprej“ in v sila „kunštnih“ stavkih se je povzpelo do trditve, da so edino socialni demokrati delali za koroški plebiscit. O gorostasnosti te trditve izpregovorimo že še na drugem mestu. Za socialnimi demokrati je prišel „Večerni list“ in odkril krivca, ki je naravno samo eden — to je Beograd.

Da ni Beograd brez krivde, je gotovo in nikakor ne mislimo njega opravičevati. Presneto se pa moti „Večerni list“, če misli, da je s tem vprašanje že odpravljeno. Ne bo uspela ta dobro premišljena iznajdba, da zvali vso krivdo na nesimpatični Beograd in opere sebe, ki je ves črn v krivdi.

Pribijajmo po vrsti po resnici in pričani smo, da se najde še en krivec, ne samo Beograd. Boj na Koroškem smo vodili Slovenci sami. Uprava je bila naša, vse vodstvo dela je bilo naše. Zato je glavni krivec tudi med nami.

Pravimo, ves boj smo vodili mi, v resnici pa bi morali reči, da so imeli vrhovno vodstvo klerikalci. Koroška je odločno protiklerikalna dežela in zato je važno, kdo vodi boj na Koroškem. Iz istega vzroka smo opetovano ponudili svojo pomoč, zato smo svarili pred posledicami, ki ne morejo izostati, če vodijo samo klerikalci plebiscitni boj. Vse je bilo bob ob steno, ker so hoteli klerikalci monopol na Koroškem.

Na našo upravo so imeli upliv edino klerikalci. Oni so nastavljali uradnike, oni so pošiljali ljudi. Kake pa so poslali, je pokazal plebiscit, in kaka je bila uprava, je enako pokazalo glasovanje. Skrbno so se ogibali, da bi tudi drugi pomagali, da ne bi izginila gloriola okoli klerikalnih glav, kadar bo končan plebiscit zmagovito.

Noben izgovor končno ne more opravičiti voditeljev plebiscitnega boja, ker niso poznali resničnega stanja na Koroškem. Eno leto naše uprave, četrti leta vročega glasovalnega boja je moralo izčistiti oči, je moralo izjasniti naše stanje. Ponuden je bil kompromis in od nas odklonjen, ker so nam voditelji govorili, da je poraz izključen.

Sleparije pri plebiscitu! Verujemo, da so bile, ali vprašamo, kaj pa so naši delali, ko so se godile? Ali so naši zastopniki spali, ko so sleparili Nemci! Treba je pač bilo nastaviti černo ljudi, ki imajo živce, ki znajo zabraniti sleparije. Če so pa Nemci prisleparili tisoče glasov, potem pa je to tudi naša krivda, ker nismo znali tega preprečiti. Na nobena pa ne pade krivda bolj kot na voditelje boja, ki so odgovorni za ves način boja.

Nismo mi tisti, ki so vrgli na dan vprašanje krivca. In tega tudi nismo nameravali skriti, ker smo prepričani, da je sedaj glavno, da rešimo, kar se sploh še da rešiti; ne pa da obmetujemo z očitki. Ali ker so klerikalci sami začeli vpiti: „Primitite tati!“, zato kličemo mi: „Držite ga!“ V klerikalni obleki Beograda pa vidimo še eno, ker zelo dobro konstatira „Naprej“, ko pravi: „Med njihovimi (klerikalnimi) pristajši je bilo toliko protijugoslovankega elementa, da bi bil celo eventualni plebiscit na Kranjskem v nevarnosti.“

Ako smo zaigrali na Koroškem, ne maramo, da zaigramo še bolj, kar se more zgoditi, če se posreči klerikalcem oprati sebe na račun Beograda. Da se jim pa to ne posreči, poskrbimo mi, še bolj so pa poskrbeli klerikalci sami, ki so delali tako, da so le oni glavni krivci izgubljenega plebiscita.

Po plebiscitu.

V „Slovenskem Narodu“ z dne 16. oktobra naštevajo neki demokrat razne krivde glede izida plebiscita. Vidi se, da ima ta človek silno majhno obzorje. Za plebiscit ni nihče drugi nič delal, kakor morda samo on. Posebno mi samostojni kmetje smo mu na poti. Pravi, da hočemo vlado, pa nismo nosilci državne ideje in nacionalizma. Mi pa pravimo, da sta nam ti dve temeljni lastnosti že v kosteh. Nismo taki zapranci kot žalibog pretežni del slovenske inteligence, ki čim dalje bolj apatična, da celo brezdomovinska postaja. Kar se tiče delovanja za plebiscit, povemo, da smo hoteli delati in da smo delali, četudi se je nas iz strankarskih ozirov povsod odrivalo.

Naši pristaši na Koroškem so bili najodličnejši plebiscitni delavci. Iz Kranjske in Štajerske smo vkljub vsem zaprekam pošiljali naše ljudi na Koroško. Minister Jovanović, ki je bil predsednik naše jugoslovanske delegacije na Koroškem, je naš pristaša. On je srččki „samostojnež“. In ravno Jovanović nas je jako pogosto posecal, se razgovarjal z nami in iskal informacij ravno v naši strankini pisarni. Korespondenca in telefonski pogovori med Jovanovićem in našim tajništvom so bili jako živahni. Koliko so delale politične pisarne drugih strank, tega ne vemo, a trditi se upamo, da ne toliko kot naša. In na dan plebiscita? Koga je bilo več na Koroškem kot kmetov?

Za ustanovitev „Jugoslovanske Matice“ smo bili „Samostojneži“ med prvimi delavci, kar raznim gospodom ni bilo prav in so intrigirali proti nam. Poglejte „Kmetijski list“ in pojejte, če samo v eni številki nismo delali za „Jugoslovansko Matico“!

S tem je stvar za nas končana. Prijaznega demokrata pa pozivljamo, naj se drugič bolje informira, preden zapiše podobne očitke in prepričan naj bo, da imamo za svojo domovino toplejše srce kot marsikateri lakasti demokrat in vsi rimski slugi.

Brezpomembna stranka.

Na živo zadet skuša „Domoljub“ v svoji 41. številki zagovarjati brezpomembno stranko „Zvezarjev“. Pa dasi uporabljaja debele črke in visokodoneče besede, se mu je poizkus popolnoma ponesrečil, ker ves zagovor je šepav in miho rečeno neresničen. Lepo po vrsti, kakor hvali „Domoljub“, hočemo tudi mi dokazati njegovo neresničnost.

1.) *Skrb SLS za združništvo.* Priznamo radi, da je SLS ustanovila mnogo zadrug, toda samo iz strankarskih političnih ozirov. Potem za drug ni hotela dvigniti kmeta, temveč ga hotela imeti na vajcjih, kakor preje razni oderuhi. *Oče slovenskega za-*

*družništva pa je nepozabni in nesebični Miha Vošnjak, česar pokojniku „liberalcu“ niti SLS ne more odrekati. Pa če se že hvalijo s svojim združnim delom, naj povedo še, kako je s konkurzi konsumov, kako je s šestmilijskim primanjkljajem „Centralne zadruške zveze“. Tu se odpira „Domoljub“ široko in hvaležno polje, dasi malce nerodno za slavno SLS. — *Mlekarke zadruge*, ena najbolj pozitivnih organizacij slovenskega poljedelstva, pa so edinole *zastuga g. Pirca*. Z zaslugami SLS na združnem polju je torej slab.*

2.) *Kdo bi si mislil*, da je tudi električna centrala na Završnici „veliko delo“ SLS. Menda zato, ker je bilo po nepotrebnem *zapravljeni nad 200 odstotkov ustanovnih stroškov*. Da se je izmazala centrala iz finančnega poloma, je edino „zastuga“ povojnih razmer, ne pa SLS.

3.) *Posredovalni uradi* tudi ne prinesejo SLS slave, ker so bili le presek v oči in so se tako zlorabljali, da so nevedni ljudje več krivic pretrpeli, kakor pa pravice prejeli.

4.) V resnici sijajna je *zastuga SLS za vodopravni zakon*, ker ta je bil vsem deželnim zbornim od dunajske vlade naravnost *zaukazan* in SLS je samo molče prikimila kakor je dejal Dunaj.

5.) Lep naslov ima gotovo „Obrtni pospeševalni urad“ in to je *zastuga SLS*. Ali kdo je kaj slišal o uspešnosti njegovega delovanja do časa vojne? O da, nekateri koritarji v SLS se ga hvaležno spominjajo.

6.) Raj je prinesel kmetom lovski zakon in danes je kmet rešen vseh lovskih nerodnosti. Oh, da bi bil, do danes žalibože kmetje tega še ne vedo.

7.) Smolo ima tudi „Domoljub“ z zakonom o izboljšanju pašnikov in z zakonom o varstvu planin. Ker prvi zakon ni delo SLS in drugi ni njeno maslo, temveč *oba sta vladna predloga dunajskega ministristva za poljedelstvo*.

8.) Najbolj debela pa je hvala o zaslugah za povzdigo živinoreje. V tem pogledu je storila vse edinole „Kmetijska družba“ in *deželni odbor je samo kot izgubljena ovca za njo capjal*. *Podpore in premije za živino* pa je delil tako *pristransko*, da je samo korumpiral ljudi.

9.) Gospodinjiski pouk na deželi je zopet vpejala „Kmetijska družba“ in ne SLS. Šele pozno se je začela zanimati za gospodinjске težave SLS in tudi tedaj le iz strankarskih namenov. Vpraša se pa še, kake so bili ti težaji SLS. Dekleta so se učila delati torte in drugo gosposko pecivo, ki ga je na pojedinah koncem tečajev pokušala gospoda na deželne stroške, to se pravi na kmečke račune. Dober tek taki „zastugi“.

Takole se hvali „Domoljub“ s tujim perjem in „farba“ uboge „Zvezarjev“, ki verujejo vsaki njegov neresnici, ker si sami ne upajo misliti, če jim ni kak gospod tega preje dovolil. „Domoljub“ bi zato velike boljše storil, če bi prijel eebe za ušca, namesto da napada tovariša Mrmolja, ki je za povzdigo kmetijskega stanu, dasi brez sredstev in podpore, več storil kot deželni odbor slabega spominja. Več deset milijonov je razmetal deželni odbor in z razumnim in smotrenim delom bi moral pozlatiti kranjsko deželo, če bi mu bil kmetiski blagor le kolikšaj na arcu. A za njega je veljalo le, kar je rekel dr. Šusteršič, ki je takoj vneto krinal „živijo vojna!“ in razmetaval denar za vojna posojila. Te „zastuge“ je „Domoljub“ popolnoma pozabil kakor tudi slavno delo, s katerim so pokopali Sukičeve osnutke sladkorne tovarne, od katerega bi se imelo danes ogromno korist.

„Domoljub“ je hotel dokazati, da SLS ni brezpomembna stranka. Naredimo mu veselje! SLS ni brezpomembna, temveč kakor smo zgoraj očitajali. *Škodljiva stranka*, zato 28. novembra proč z njo!

Poziv uredništva „Domoljuba“ in „Slovenskega gospodarja“.

Na pozive in napade v teh listih na mojo osebo izjavljam: Otvorite mi predale v svojih listih, da vam na vse odgovorjam. Izporočite mi to takoj! Z veseljem sem pripravljen redno vsak teden odgovarjati. V našem „Kmetijskem listu“ ni dovolj prostora vam odgovarjati, je tudi brezpomembno, ker naši ljudje me itak poznajo. Želel bi, da vaši ljudje čitajo odgovore in spoznajo tako mene in „Samostojno kmetijsko stranko“. Le pustite, naj tudi vaši ljudje izvedo resnico ter sami sodijo.

Ivan Mrmolja,
Pesnica pri Mariboru.

Tovariši, pozor! Vedite na bode nasprotiki vseh vrst, zlasti pa SLS, vrgli na nas z vso njim prirjeno peklenko hudobijo in zlasti sedaj pred volitvami bodo z nesramnimi izmišljotinami in lažmi hoteli provzročiti zmedo v naših vrstah. Lagali, obrekovali in zasramovali bodo naše voditelje, kandidate in somišljenike. Bodite na vse to pripravljeni! Vedite, da je to njih edino orožje, s katerim se hočejo še vzdržati! Ponudite o tem naše ljudi! Bodite čuleči in pazite na vsakogar, ki bi razširjal kake sumljive vesti in laži, in naj bi tudi s prižnice ali spovednice! Takoj si zapišite dotičnika in tudi priče ter naznanite to tujništvu SKS! Pazite tudi na one, ki bi razširjali sumljive liste, letake i. dr. Ako bo vsak naš somišljenik tako storil svojo dolžnost, bo naše delo lahko in častna zmaga stare pravde zagotovljena.

Naši tabori, shodi in sestanki.

Okrajni odbor SKS za okraj Kamnik priredi v nedeljo dne 24. t. m. na glavnem trgu v Kamniku **VELIK TAVOR**. Kmetje iz vse kamniške okolice, pridite na tabor vsi, da pokažete nasprotnikom svojo moč.

Okrajni odbor.

Dne 24. t. m. ob treh popoldne bo velik okrajni shod SKS v Št. Vidu nad Ljubljano. Somišljeniki, pridite zanesljivo vsi na ta shod! — Odbor.

Dne 24. t. m. ob enajstih popoldne bo okrajni shod SKS na Bledu, ob treh popoldne pa v Gorzju. Somišljeniki, pridite gotovo na shod! — Odbor.

Dne 24. t. m. ob treh popoldne bo velik shod SKS v Štični pri kolodvoru. Tovariši kmetje in tovarišice kmetice, udeležite se shoda zanesljivo! — Odbor.

Dne 24. t. m. ob enajstih priredi SKS shod v Jagnici pri Račočah poleg cerkve.

Za dan 24. t. m. sklicuje SKS v Št. Juri pod Kumom shod, ki bo ob sedmih jutraj pred šolo.

Dne 31. oktobra bo v Slovenski Bistrici na glavnem trgu velik tabor SKS.

V nedeljo dne 31. t. m. ob desetih popoldne bo velik okrajni shod SKS v Škofji Loki pri tovarišu Otetu. Somišljeniki vse škofješke okolice, pridite vsi na shod! — Odbor.

Volilna shoda SKS bosta dne 31. t. m. in ne dne 24. t. m., kakor smo zadnjič napačno poročali, v Veliki dolini (po prvi sv. maši) in v Krški vasi (ob dveh popoldne).

O naših slovnih tovariših.

(Hrvatski kmetje grede svojo pot.) Klerikalna zajednica (sestra naše SLS.) je sklicala prejšnji teden v Varaždin konferenco, na katero je povabila tudi kmetje, da bi ji pomagali pri volitvah, toda mandate bi klerikalci pridržali zase. Zaradi tega so se zborovalci med seboj skregali ter se razšli. Kmetje so se odpovedali dosedanjim vsiljenim voditeljem ter bodo šli v volilno borbo združeni pod svojim zelenim praporom.

(Kmetске zmage v Bolgariji.) Pri naknadnih občinskih volitvah na Bolgarskem je poljedelska stranka zmagala z ogromno večino 53.000 glasov. Prvi za kmeti so bili komunisti z okroglo 30.000 glasovi, dočim so vse ostale stranke — 8 po številu — dobile skupno komaj 30.000 glasov.

(Upor ruskih kmetov.) Po vsi Rusiji se širi med kmeti oboroženi upor proti boljševizmu, posebno pa proti revizicijam živil. Vlada, ki je vsled tega v velikih skrbeh, je proglasila v 12 gubernijah izjemno stanje.

Pokrajinske vesti.

(Dr. Tavčar in dr. Korošec v objemu.) Šefa klerikalnega in liberalnega generalnega štaba sta se našla v isti neresnici. Ker je SKS odločno stanov-

ska in s tem tudi razredna organizacija, sta odkrila ta dva generala stare in obrabljene politike, da je SKS. tudi revolucionarna stranka, vsaj v listih in na shodu sta se izrazila tako. Kako sta prišla moža stare slave do tega — ne razumemo. Saj vendar ni rečeno, če so socialisti razredna in revolucionarna stranka, da je zato tudi SKS. razredna in revolucionarna. Mogli bi z isto pravico reči, da sta tudi liberalna in klerikalna stranka revolucionarni, ker sta končno tudi obe razredni organizaciji, prva razreda meščanov in jare gospode, druga pa razreda duhovnikov. Ali pa obema razvoj SKS. tako smrdi, da sta se le zato našla velika nasprotina v skupnem boju proti SKS.? Trditve omenjenih gospodov je tem bolj čudna, ker mi nikdar nismo trdili niti dali najmanjšega povoda za očitke, da smo revolucionarna stranka. Naglašali smo vedno samo eno, da ni nastala SKS. iz želje po nadvladi, temveč, ker ima vsa dežela čez glavo dosti, da bi jih meščanske stranke pod to ali drugo firmo še dalje varale. Bila je enodušna zahteva vseh kmetov, da se to varanje neha in zato je nastala SKS. Zato bo pa SKS. nadaljevala svojo pot neustrašeno dalje in brez ozira na razne očitke, pa naj le iz še tako visokih vrhov, ker ve, da zahteva vendarle interes kmetov, ki so končno vendarle steber države. Da pa tudi pozneje ne bo osleparjena za svoje delo je SKS. enako potrebna, ker vsi kandidati SKS. morajo podpisati izjavo, da položijo takoj svoje mandate, če ne bi hoteli ali mogli zastopati strankinega programa z vso odločnostjo. S tem je postavljena SKS. na trdna in realna tla in zato je njena zmaga gotova, če je to stari generalom prav ali pa ne.

(Pri koroškem plebiscitu) so se najbolj obnesli koroški kmetje. Vkljub terorizmu in podkupovanju so ostali zvesti nam in glasovali za Jugoslavijo. Vsa čast jim in priznanje! Naj bodo prepričani, da mi kmetje nikdar ne pozabimo njihove zvestobe in da poskrbimo za zmago pravične stvari.

(Socialni demokrati in plebiscit.) Na levo in desno bere levite „Naprej“ in se ponaša, kot da bi ravno on deloval za našo zmago na Koroškem. Celo frazo o storjeni narodni dolžnosti je našel. Toda, da ne bo bahavost „Napreja“ preslona, ga vprašamo: Kako je pisal „Arbeiterwille“ in kako je pisal „Naprej“? Tam vse številke prenapolnjene o plebiscitu, tu dva članka poštenega narodnjaka, toda šele zadnje dni, pod pritiskom razmer. Kako pa so volili delavci v Borovljah, Velikovicu in drugod? Pa menda ne za Jugoslavijo? In kako se je glasilo zadnje navodilo „Napreja“ za volitve? Na vse to naj odgovore sodrugi pri „Napreju“, potem pa naj lažejo o storjeni narodni dolžnosti. Da, nemški socialni demokratje so storili svojo narodno dolžnost, slovenski pa seveda samo svojo socialistično. V takih vprašanjih, kakor je bil ravno plebiscit, pa ni to storjena dolžnost, temveč izdajstvo!

(Sijajni politiki so socialni demokrati.) Ker smo ponudili meščanskim strankam kvalificirane mandate, da bi se vršil volilni boj v skladu z našim zunanjim položajem, so naši socialni demokrati gorostasnost, da smo se prodali demokratom. Res, logika, občudovanja vredna, in vsa čast onim, ki so jo iznašli.

(Laž grda laž.) Naši socialni demokrati bi radi vladali. Toda ta smola, da je na Slovenskem delavcev tako malo, da iz delavske vlade ne bo nič. Zato so pričeli loviti kmete in jim oznanjati prav po kramarsko svoj evangelij. Zato so napeli vse sile, da uničijo „Samostojno kmetijsko stranko“, ki bo na deželi kar pomedla z vsemi rdečkarji. In ker niso mogli drugače, so pričeli z lažmi, z ostudnimi lažmi, da je „Samostojna kmetijska stranka“ prodana demokratom. (Jutri poročajo najbrže, da je prodana klerikalcem.) Dasi smo mi že nešteto krat izjavili, da vse to ni res, vendar oni vseeno ponavljajo staro laž. Može, dne 28. novembra dajte lažnikom zaslužno plačilo!

(Protest Ljubljane.) Svojemu ogorčenju nad koroškimi sleparijami je dala Ljubljana glasen in odločen izraz. V znak protesta je bilo prirejenih več sijajno obiskanih shodov, trovci in obrtniki pa so zaprli svoje trgovine. Po ulicah so se prirejale ves dan velike manifestacije in demonstracije ter jasno dokumentirale odločnost vse Ljubljane, da Korošcev ne zapusti za nobeno ceno.

(Maribor in Celje.) obe štajerski metropoli, sta enako odločno izrekli svoj protest proti sleparskem plebiscitu. V Mariboru je prišlo, žal, do neredov, ki nikakor niso bili na mestu, ki so pa razumljivi z ozirom na poslednja nemška izjavjanja.

(Koroško izpraznilo.) Vlada je odločila, da se pokorimo ukazu plebiscitne komisije ter v najkrajšem času umaknemo s Koroške svoja civilna in vojaška oblastva. Naše čete so le za-

časno prihitelo na Koroško, da so preprečile nemška nasilstva. (Kaj pa se zgodi z našim kmetijskim prebivalstvom po odhodu našega vojašva? Izselitev uradništva je dokaj enostavna, toda kmet ne more s svojo domačijo kakor polž s hišo. Ali bi bili Nemci tako hitro ubogali, ako bi bila zmagala Jugoslavija? Op. ured.)

(Tožaba nad izgubo Koroške.) Češki "Narodni listy" pišejo, da je bil plebiscit le informativnega, ne pa odločilnega značaja. Odločitev o Koroški izreče vrhovni svet. V vsakem slučaju bo Koroška razdeljena med Jugoslavijo in Avstrijo. — Bojimo se, da nas bratje Čehi hočejo le potolažiti pri našem pogrebu.

(Klerikalni listi pod obtožbo.) "Slovenec", "Večerni list" in "Domoljub" so nedavno grdo napadali ministra Pribičevića. Minister je vložil proti odgovornim urednikom tožbo, da bodo imeli priložnost svoja obrekovanja dokazati.

(O novem povišanju železniških tarif) se zadnje čase zopet tajinstveno navičuje. Pri nas je vse mogoče. Ako bi sedanja gospoda še nekaj časa gospodarila v Beogradu, bi postale polagoma železnice, kakor so že avtomobili, le gospeska prevoznila.

(Ustavljene orožne vaje) Zaradi volitev se ustavijo policijski dvomesečni orožni vajam. Dne 5. novembra odpuste domov vse tiste, ki so že na orožnih vajah.

(Kmetijsko-gospodinski tečaj po deželi.) Poverjenstvo za kmetijstvo priredi to jesen pet gospodinskih tečajev, ki bodo trajali od dne 15. oktobra do dne 23. decembra t. l. Ti tečaji bodo: v Dolenji vasi pri Ribnici pod vodstvom g. M. Odlaskove, v Podbrezju na Gorenjskem pod vodstvom g. F. Jakličeve, na Vrhniki pod vodstvom g. J. Primožičeve, v Ormožu pod vodstvom g. Premrouove in v Črni nad Prevaljami pod vodstvom g. C. Sittigove. V tečaje se sprejemajo dekleta iz bližnje okolice navedenih krajev, pa tudi od drugod, ako dobe v kraju samem ali pa v njega bližini okolice potrebno stanovanje.

(Umrli je) dne 6. t. m. v Prevojah pri Brdu tovariš *Gaspar Kotnik*, večletni bivši župan, ki je storil za občino mnogo dobrega in koristnega. Blag mu spomin!

(V Kranju) se je nastanil kot zdravnik za splošno bolezen in večletno strokovno izvežbanostjo v zdravljenju ošesanih boleznih g. *dr. Stanko de Gleria*. Imenovan ordinira od ponedeljka, dne 18. t. m. dalje v Utrihovi hiši št. 45 (tik glavarstva).

(Predvojna zgodba.) Deželnozbornske volitve so bile pred vrati. Naravno, da se je Sustersičeva stranka nanje živahno pripravljala. Kandidatov je bilo na ponudbo kot lista in trave in vse se je pehalo za koritci. Izбира je bila torej težavna, zlasti zaradi obilice puhlih glav in pa zahteve podeželskih volilcev, da hočejo kmete za poslance. Za ribniški mandat so se trgali dekan Skubic, župnik Traven in loškopotoški kaplan Škulj. Odnehati ni maral nobeden in situacija je postajala že zelo umazana. Takrat pa je posegel vmes dekan Zlogar z besedami: "Ampak, gospodje, pomislite vendar, da deželni zbor ni cerkvena naprava, pustite vendar tudi kakšnega kmeta do deželnega gospodarstva, drugače nam vsi uidejo!" Prvi je odnehal na te besede menda Skubic, najmlajši, kaplan Škulj, pa je zmagal. Radovedni smo, koliko župnikov se pripravljajo sedaj na to, da bi obesili dušno pastirstvo v svojih župnijah na kol in šli poslančevati v Belgrad.

(Iz Zužemberka) nam poročajo, da je staro klerikalno staršinstvo izvolilo demonstrativno za župana nekdanjega strohalovca, Sustersičevega tovariša Vehovca. S tem so klerikalni podrepaniki hoteli vplivati na bodoče volitve in tudi na znano tožbo. — Vse spletke ne bodo nič zalegle, "ker zopet oglasi se jih sto, Vehovec nam županji ne bo." Proti volitvi je bil vložen ugovor ter mora biti volitev razveljavljena, ker Vehovecve strahovlade ne bomo več trpeli, temuž zahtevali gerenta. Razni omahljivci in omejenici prezgodaj lažijo za Vehovcem, da se izognejo njegovi maščevalnosti. Tudi te si bomo zapomnili.

(V Zužemberku) se gode stvari, vsled katerih se kaže potreba, ščititi avtoriteto države. Glava odatne duhovščine dekan Gnidovec očitno kaže upornost zoper uredbo volilnega zakona za ustavotvorno skupščino. Odklonil je sodelovanje pri izdaji volilnih potrdil za našo stranko. Na ta primer je že ozoročno državno pravdnštvo. Zahtevamo, da se temu človeku takoj odvzame vodstvo matrik. Zadeva je taka, da bo rodila dalekosežne posledice. Od našega shoda se je ljudi odvrčalo, češ da je naša stranka veri najbolj nevarna. Gnidovecovi pristaši so potrgali vse naše lepake in vabila na shod. Za v nedeljo dne 17. t. m. naznanjeni shod komunistov ni bilo nič prepovedi ali

svarjenja z lece. Tudi njih lepake so ti ljudje pri miru pustili, ker so gotovo menjala, da komunisti niso veri nevarni, pač pa da ji je nevarna "Samostojna kmetijska stranka".

(Slabo govori za kmeta.) V Zužemberku je imela SKS. velik shod. Ze priprave za ta shod so tamkajšnjega Sustersičijanca Gnidovec tako razburila, da je povabil vse svoje dozdevne zaupnike po prvi sv. maši na zaupni sestanek. Odzvalo se jih ni niti trideset. "Slovenec" in za njim "Domoljub" pa trobita, da je bilo udeležencev preko 400. Laž, ki jo more otipati celo tisti, ki ne ve, kje stoji Zužemberk. Ko so se torej ti pičli udeleženci vračali z dr. Stanovnikovega shoda — ta doktor je bil namreč poklican, da bi reševal zužemberški Sustersičijanem — so glasno med seboj godrnjali čez čenčarije tega mladega ljubljanskega doktora. Hudomušen domačin pa jih je podražil, dejajoč se nevednega, kje so bili, rekoč: "Odkod pa vi, ko tako nekaj po kadilu dišite, morda je bil kak pogreb?" "O ne!" mu je odvrnil star možak v zadnji vrsti, "na shodu smo bili, tistega poslanca iz Ljubljane smo poslušali." In hudomušnej ga je vprašal dalje: "No, kaj pa so lepega povedali tisti vaš poslanec, ali dobro govore?" Odgovor se je glasil: "Naka, za kmeta pa ta mladi gospod slabo govore!"

(Urednikom Slovenskega gospodarja) in njemu sorodnih listov v znanje.) Na vse desecdanje in bodoče napade proti podpisaniemu v vaših listih naj vam služi tole v zadnji odgovor: "Kot kmet čutim v sebi toliko dostojnosti, da bi me bilo sram v dno duše polemizirati s posiroveo, moralno in versko popolnoma propadlo bando, ki se zbira v uredništvih Slovenskega gospodarja" in njegove zlahte. Podivjani, s šepavimi možgani oblagodarjeni časniki teh listov niste vredni kaplje črnila, ki bi se porabila zaradi vas. Vaše laži, vaša obrekovanja in vaše jokanje nam so zadosten dokaz, kakšni duševni revčki ste in kako strašno se nas bojite. Ali vas res ni sram, da se morate vi "olikanci" (?) boriti proti nam kmetavzarjem edinole z lažmi in osebnimi napadi, hinavsko skriti za hrbotom uboagega odgovornega urednika? Pridite na dan z imeni, vi zaplotni junaki! Pridite na naša javna zborovanja pred nas! Tam se bomo pogovarili iz oči v oči pred ljudstvom. Tam vam bomo dokazali, da ste najnavadnejši lažnivci, ljudje brez časti in poštenja. A ne upate se pred nas. Če zagledate katerega izmed nas, stisnete kar rep med noge in bežite kot zajci. Vedite, obrekljivci, da pride za vsako hudobijo gotovo enkrat plačilo. To dobiti tudi vi. Na vse vaše nadaljnje nesramnosti boste dobili odgovor dne 28. novembra in tudi še pozneje. — Ivan Urek.

(Mariborska carinarna) izdaja tiskovine za izvoz kot priloge voznim listom samo v cirilici in zahteva tudi njih izpolnitev v cirilici. Zoper tako samovoljno postopanje voditelja carinarne odločno protestiramo. Mi hočemo biti v državi popolnoma enopravni in nočemo trpeti prav nikakega protežiranja enega plemena nad drugim.

(Jajčji baroni na Štajerskem) so bili svoj čas znani Supantz, Matheis in drugi, ki so trgovali na debelo z dobrimi in slabimi jajci. Teh gospodov ni več, a pojavili so se drugi. "Slovenski Narod" in drugi listi so obdolžili dr. J. Korošca, da je hotel dva vagona jajc skozi Maribor zveržiti v Avstrijo. Gospod dr. Korošec je vtaknil to obdolžitev lepo mirno v žep, misleč, da v jajca, posebno če so še gnila, ni dobro dregati, ker to preveč "smrdi". Da, da, prosta trgovina vam ne da pokoja, ker ob tej bi bilo "fuč" verženje in s tem tudi krasen dobiček izvoznikarstva. Le zamašite kmetom usta, zvežite jim roke, prepoveste jim svobodno trgovino, da boste mogli tako vsak na svojo roko kupčevati s kmetijskimi žulji in si kupičiti milijone. Tatove iščete v svoji brošuri. Cemu to, ko jih imate na vseh koncih in krajih? Iščite raje poštenjaka! Glavo stavimo, da ga v svojih vrstah ne najdete.

(Častna izjava) Naš tovariš Jože Gungl, posestnik v Jarenini, izjavlja, da ni imel niti najmanjšega povoda zaleti svojevrage prijatelja g. Jos. Verdника istotam ob priliki našega shoda v Jarenini. Zivo obžaluje svoj izraz, ki je temeljil zgolj na nesporazumljenju in se mu zahvaljuje za obnovu prijateljstva in zato gresta tudi v bodoče skupno v boj za Staro pravdo.

(Pri Sv. Andražu v Slovenskih gorah) je bil ustanovljen krajevni odbor SKS. že dne 26. m. m. Toliko na znanje dopisniku v št. 41.

(Zopetni nemiri v Trstu.) Nacionalni Italijani, oziroma takozvani "fašisti", se pričeli v Trstu divjo gonjo proti socialistom, ki počejo odobravit nenasitne italijanske politike. Posloje socialnodemokratskega časopisa "Il Lavona-

tor" so z granatami razrušili in zažgali, vsled česar je izbruhnila zopet delavska stavka.

(Pred odhodom proti Albancem) pošiljajo pozdrave topničarji Albert Adamič iz Podkneja, Josip Juvanc in Ciril Bregar z Roba ter Anton Centa iz Male Slivice.

Politične vesti.

(Ukaz-zakon.) Kakor znano, je minister za ustavotvorno skupščino predlagal, naj se izda takozvani ukaz-zakon, t. j. pooblastilo vladi, da sme izdajati zakone in naredbre brez narodnega predstavištva. Podobno oblast je dajal bivši avstrijski vladar § 14. Parlamentarni odbor je predlog sprejel, toda obenem zahteval, da se morajo napovedati vsi zakoni, ki se mislijo tem potem uveljaviti. Politične skupnine so se zedinile, da se vse prejšnje naredbre uzakonijo z ukaz-zakonom, n. pr. glede draginje, brezposelnosti, svobode dela itd.

(Naša "prijateljica" antanta) zahteva od naše države po medzavestniški komisiji na Dunaju za vojni plen, kar ga je ostalo pri nas ob becu avstrijske vojske, celih 1000 milijonov kron.

(Složni nastop dalmatinskih strank.) Poslanec dr. Smolaka dela na to, da bi pri prihodnjih volitvah v Dalmaciji nastopile vse stranke složno, in sicer tako, da bi postavile skupno listo za vseh 11 mandatov, ki bi se razdelili na ta način, da bi dobile demokratska stranka, kmetijska stranka, ljudska stranka in radikalna stranka po 2 mandata, izvenstrankarji bi dobili 1 mandat, a o dveh mandatih naj bi odločil osrednji volilni odbor.

(Boko Kotorsko.) t. j. zaliv ob koncu Dalmacije, je poslaniški svet brezpogojno priznal Jugoslaviji. To naj bo menda nadomestilo za Reko in Trst!

(V Avstriji zmagujejo klerikalci.) Ravnokar so se završile volitve v avstrijski parlament. Večino poslancev so dobili krščanski socialisti, namreč 78 (dosedaj se jih imeli 63), socialni demokratje 63 (dosedaj 69), nemški nacionalci (vsenemci) imajo le 18 mandatov. Avstrijsko republiko bodo torej vladali klerikalci, ki bodo gotovo skušali zopet obnoviti monarhijo.

(Pri volitvah v štajerski deželni zbor) so zmagali krščanski socialisti, ki so dobili 30 poslancev, socialni demokratje so dobili 22 poslancev, a nemški nacionalci le 3 poslancev. Nemška kmetijska zveza ima 6 poslancev.

(Tirolski Nemci) so sklenili, da ostane dežela neodvisna, dokler se ne združi vsa Avstrija z Nemčijo.

(Proti združenju Avstrije z Nemčijo) je v svo odločnosti nastopila Francija, ker je taka združenje v nasprotju z mirovno pogodbo. Ako bi Nemci vztrajali pri svoji agitaciji, bi se Francozi ne umaknili z leveca renskega brega.

(O češki narodni cerkvi.) Češki katoličani se izrekajo za narodno cerkev v takih množinah, da je v daja tega gibanja, duhovnik dr. Zabradič, je imenovan za škofa narodne cerkve. Sedaj se pripravljajo združitev češkoslovaške cerkve s srbsko pravoslavno cerkvijo.

(Grška pred nevarno krizo.) Grški kralj leži na smrtni postelji ter banje ni več rešitve za njegovo življenje. To priložnost namerava porabiti ministrski predsednik Venizelos v to, da bi se proglasila republika. Ker pa ima kraljeva rodbina močno zaslonbo med ljudstvom, se je bati revolucije.

(Švicarske finance.) Do začetka vojne so bile švicarske finance najbolj zdrave o vsej Evropi. Konfederacija je imela okoli 100 milijonov frankov več aktiv ko pa zadolžnic. Davae, po šestih vojnih letih, pa ima okoli 1100 milijonov frankov več obveznosti, kakor aktiv. Blagajne posameznih kantonov so bile koncem leta 1913. aktivne za 113 milijonov frankov, dočim so sedaj pasivne s 75 milijoni frankov. Naravno pa je narastla vrednost gozdov in podjetij še v večji meri, kot pa primanjkljaj. Vendar pa so sedaj davski znatno poskočili in dočim prej dohodninskega davka v Švici niti prav poznali niso, ga sedaj pridno plačujejo. Za drugo leto napoveduje finančni mi-

nister 50 milijonov frankov, za katere nima nobenega kritja. Dolg švicarske države znaša danes okoli ene milijarde frankov ali 20 milijard naših kron.

Gospodarstvo.

(Petrolej je prispel) ter se dobi pri "Ekonomu" v Ljubljani (Sodna ulica št. 3). Cena zmerna.

(Produkte, ki so oproščeni uvozne carine.) naštevava Uradni list št. 117. Taki produkti so n. pr. razni stroji, nafta, bencin, premog, kemikalije, stavbni in tiskarski material itd.

(Naš boj proti draginji.) Že vrabci čukajo, da pada draginja, če bo ponudba blaga narastla. Z drugimi besedami: čim več konkurence, tem cenejše blago. V Ljubljani pa trgovski gremij dosledno ovira novo konkurenco in odreka po vrsti prošnje za podelitev novih koncesij. Koncesiontov, to je ogromna vršina prebivalstva, prav nič ne briga, če je kupil novi konkurent blago po ugodnejšimi cenami in če mora trgovec, ki je slabo spekuliral, za isto ceno prodajati le v izgubo. Kakor spravi trgovec pri dobri spekulaciji dobiček v svoji žep, tako naj tudi vstakne izgubo v žep. Neoprostljivo pa je, da vidi gremij svojo nalogo le v tem, da ovira trgovino, ker preprečuje svobodno konkurenco s tem, da odbije nove koncesije.

(Nova tovarna.) V Rimskih toplicah se je ustanovila tovarna za podpetnike in druge lesne izdelke. Poslovodje družbe so: H. Falter, graščak v Jurklostru, dr. A. Božič, odvetnik v Celju, in inženjer Artur Hochstätter.

(Za hitro zacarinjenje blaga.) ki prihaja preko Maribora k nam, se je ustanovila posebna komisija iz članov prometnega ministertva in carinarskega ravnateljstva.

(Radikalno-klerikalna vlada in strupen fižol.) Protič-Korošcova vlada je svoječasno naročila iz Indije 200 vagonov fižola in graha. Pošiljatev se je tako popolnoma izpridila, da je bil fižol nevaren zdravju. To je vlada dobro vedela, a vkljub temu je fižol prodala zagrebškemu trgovcu kot dobro blago za 2.300.000 kron. Sedaj teče tožba proti vladi.

(Oblačilno blago iz Poljske.) Ker je unati, da se kmalu konča vojna med Poljsko in Rusijo, smemo pričakovati, da dobimo oblačilno blago iz poljskih tvornic, in sicer bi bilo to blago vsled nizkega kurza, poljske marke ceneje, kakor ga dobivamo iz Italije in Češkoslovaške. En meter sukna iz Poljske bi veljal pri nas 300 do 400 kron.

(Središnja zadružna banka) se je ustanovila v Zagrebu. Opozarjamo na tozadevni poziv na zadnji strani našega lista.

(Pivo iz Češkoslovaške) bo težko tekmovalo z našim domačim, ker bo češkoslovaška vlada naložila na izvoz piva 48 do 50 češkoslovaških kron na hektoliter izvozne takse.

Obrtnik.

Obrtniške vesti.

(Prvi obrtni shod v Škofji Loki) se je dne 10. t. m. ob obični udeležbi zav. d. obrtnikov zelo povoljno završil. Predsedoval mu je tovariš *Ivan Kavčič*. Poročevalec tovariš Malovič iz Novega mesta je pojasnil, kako važnega pomena so volitve v ustavotvorno skupščino z ozirom na obrtni stan. Da pa bo mogel biti zastopan tudi obrtni stan, ko se bo postavil novi državni pravilni temelj ustave in ko se bodo sestavljali časi primerni zakoni, predvsem pa zakon o obrtnem redu, je bilo potrebno pravočasno skrbeti, da se obrtnemu stanu zagotovijo mandat v skupščini. Ta mandat je obrtnikom zagotovljen vsled združenja obrtnikov s "Samostojno kmetijsko stranko". Ta stranka postavi obrtnega kandidata v prvi skupini na četrto mesto. Poročevalec je temeljito pojasnil, kako so vse dosedanje stranke izrabljale obrtni stan prav tako, kakor kmetijskega, in ga motile s praznimi obljubami. Obrtni stan po deželi stavi vse zaupanje v SKS. O. *Karol Meglič*, tajnik "Obrtne kreditne zadruge" in "Obrtnega društva" iz Kranja, je stavil predlog: Ali gredo škofjeloški obrtniki v volilni boj s SKS? Predlog je bil soglasno sprejet.

Drugi predlog, naj se zadovoljimo z imenom "Obrtna organizacija za Slovenijo", namesto z naslovom "Samostojna obrtna stranka", je bil dan tudi na glasovanje. Vsi navzočni so bili za to, naj bi naša organizacija obdržala svoje prvotno ime, da more tako v lastnih gospodarskih vprašanjih, kakor tudi v političnih samostojno nastopiti v zadevah, ki niso v interesu kmetijskega stanu, pač pa izjemno le v interesu obrtnega stanu. Tovariš *Malovič* je pojasnil, da ni merodajno ime, kajti tudi pod imenom "Obrtna organizacija" se dajo doseči enako uspehi v vseh gospodarskih in tudi političnih zadevah. Zato je predlagal, naj se izvoli en delegat iz Gorenjske v načelnništvo SKS, da se ta zadeva reši sporazumno v prihodnji seji, kar se je soglasno sprejelo in se je izvolil v načelnništvo g. *Rebolj* iz Kranja. Če bi se pa ta zadeva vkljub temu ne dala povoljno rešiti, se je sklenilo na predlog tovariša *Sobra*, združnega načelnika iz Škofje Loke, naj gredo vsi obrtniki s SKS. in naj se v tem zmislu deluje po vsej Gorenjski, da ne bo Gorenjska zastavala za zavednimi Dolenjci. Predsednik je dal predloženo izjavo, preden se je podpisal, na glasovanje. Sprejeta in odobrena je bila soglasno. Želeli je, da bi se vsi obrtni shodi izvešili v takem soglasju kakor se je izvešil škofjeloški, ker bi bila tako obrtnemu stanu zagotovljena boljša bodočnost.

(Tovariši obrtniki!) Zavedajte se resnega položaja, naročite se na "Kmetijski list", kateremu pridno dopisujete! Če stori vsak obrtnik svojo stanovsko dolžnost, potem postane ta list naš stanovski politični dnevnik, katerega naloga bo, bodriti k zavednosti kmetjski in obrtni stan in gojiti zaupnost med tema dvema stanovoma, ki sta drug na drugega navezvana. Zeleti bi pa tudi bilo, da bi šli naši kmetje vsikdar na roko obrtnikom s primernimi cenami svojih pridelkov, ker bi obrtniki nato prav tako postopali s svojimi izdelki nasproti kmetu. Tako bi lajšal en stan drugemu stanu današnji kritični položaj. Kmetje in obrtniki! Idimo v boj za svoje pravice do slojno in brez nepotrebnega zabavljanja na svoje nasprotnike! Naš boj bodi česten, ker z dostojnim bojem se da več doseči, nego z nedostojno kritiko posameznih oseb. Psovke "far", "škrice", "frakar" i. e. naj se ne uporabljajo nikdar! Ravnajmo se po gelu: "Kar nočeš, da tebi kdo stori, ne stori tudi ti njemu!"

(Shod obrtnikov v Kamniku) bo v nedeljo dne 24. t. m. ob osmih zjutraj v *Redetovi gostilni*, prejšnji večer, t. j. v soboto ob osmih zvečer, pa bo istotam obrtniški zaupni sestanek. Tovariši obrtniki! Komur sta mari blagostanje in napredek obrtništa, ta naj se tega, tudi s posebnimi lepaki naznanjenega shoda gotovo udeleži! Kdor želi siliti advokate ali duhovne kot zastopnike obrtništa, temu na tem shodu ne bo ustrezno, ker govorili bodo na shodu le pravi obrtniki, in sicer z Gorenjske, Dolenjske in delne Notranjske. *Obrtniki iz Kamnika, Domžal, Mengo, Trzina in okolice teh krajev, pritejte vsi na ta shod brez razlike strankarskega pripriljanja!* Le združeni bomo dosegli naš skupni cilj.

(Državna žoga.) Tako nekoliko izgleda strah, o katerem pišejo danes naši dnevniki. Obrtni davci, in sicer na širši podlagi, se namerava uvesti pri nas, enako tudi posebne dolžnosti glede knjigovodstva. V to svrhu sklicuje finančni minister zastopnike vseh zbornic na posvetovanje v Beograd. Radovedni smo, kdo in kako bo zastopal malo obrt. Prav! Vaj na davke smo se že skoro privadili, le da bi se ne zgodilo tako, kot se je z ribničkim konjem. Kar pa se tiče knjigovodstva, pa povemo gospodu ministru finance, da ne bo nič iz tega. Kako pa naj se obrtniki nauče knjigovodstva, ako se šole za obrtnike tako vrnemo v Beograd? Poglejmo le en primer! Ker se je lansko leto po dolžni listi davci z denarno pomočjo obrtnih organizacij mogla otvoriti obrtnonadajeva šola v Novem mestu in se jo hoče tudi letes vsled potrebe obdržati, so se morali tamkajšnje "Obrtno društvo" in z druge zavezati, da prevzemo delne stroške te šole, ki bi znašali 4000 (štiri tisoč) kron samo za to šolsko leto, ki bi se moralo že pričeti prvega tega meseca. Zal, da nas tu ne vidi finančni minister, sicer bi se šola ne otvorila. Knjigovodstvo v svrhu nabijanja davka pa bi jim ugajalo. O ti kjučki! Odločno zahtevamo, naj se o tem zasljišijo tudi mala obrt in njeni zastopniki.

Listnica uredništva.

Zaradi nedostajanja prostora smo morali konec članka o produkciji lesa, lesni industriji in eksportu lesa prihraniti za eno prihodnjih števil.

Čisti monta-
fonski **Junček** se proda za
v Ljubljani, Nunska ulica št. 3.

Pozor kmetovalci! Kdor hoče imeti
dobro in hitro **popravljenе vseko-
vrstne stroje**, naj se obrne na trdko
Mihael Kavčič,
strojna delavnica z električnim obratom
v **KOŠEVAH** pri Ljubljani št. 7.
Ceno zmerno. Izvršitev točna.
Kompletni štedilniki vedno v zalogi.

V najem vzamem za daljšo dobo
posestvo z vsemi pritlikinami. Tudi
kup ni izključen. — Nadalje prodam naj-
višjemu ponudniku „Härders Konversations-
lexikon (9 zvezkov) in „Stielers Handatlas“,
vse skoraj popolnoma novo, kakor tudi več
slovenskih in nemških poučnih in zabavnih
knjig. — Janez Celešnik, kolar v Črnom-
lju (Belokrajina).

Popolna
acetilenska razsvetljava
večje vrste
se ugodno proda.

Te vrste vpeljave izvršuje in daje po-
jasnila **Jakob Preželj**, vodovodni insta-
later in ključničar v Novem mestu.

Večje posestvo
s poslopjem v dobrem stanju, z
njivami, travniki in gozdi
se proda na Spodnjem Stajerskem.
Več pover Anton Mlakec, pošta Račje št. 112
pri Mariboru.

Odvetnik
dr. Leopold Boštjančič
je otvoril svojo pisarno v Mari-
boru, Aleksandrova cesta
št. 30.

Kdor potrebuje
železo, različno orodje in
okovje, cement, traverze,
pločevine in sploh železnino,
naj se obrne zaupno na trdko
Zalta & Žilič
trgovina na drobno in debelo
v Ljubljani, Gosposvetska cesta št. 10
(Marije Terezije cesta).

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani
Marijin trg 8, Wolfova ulica 1 — Podružnica v Murski Soboti
obrestnje hranilne vloge in
vloge na tekoči račun s čistimi
Prometa v prvih treh mesecih
nad 10.000.000 kron. **4%**
brev odbitka rentnega danka.
Ustanovljen septembra 1913.
Neposredno pod državnim
nadzorstvom.

Oblačilnica za Slovenijo
priporoča svoje veliko zalogo
vsakovrstnih čevljev
po najnižjih cenah.

Opozarjamo na nakup zlasti vse konsumne in nabavne
zadruga in javne nameščence. Slednji se opozarjajo, da si
morpjo nabaviti oblačilne in obvalne potrebščine na
.. obroke samo še do konca decembra t. l. . .
Blago solidno! Cene ugodne!

Šivalni stroji za obrtno in rodbinsko rabo
so dospeli.
Dobe se tudi posamezni deli, igle, olje za stroje,
potrebščine za šivilje, čevljarje in krojače i. dr.
JOSIP PETELINC v Ljubljani, Sv. Petra nasip št. 7.

Na sejmih
prodaja po nizki ceni na svoji stojnici najboljše
moške in otroške obleke domačega izdelka
Ivan Sax,
ki ima trgovino tudi z manufakturnim blagom
v Ljubljani na Starem trgu št. 8.

Ustanovljeno 1903.
Stampilje
iz kavčuka in kovin.
Katalog franco.
Pečati. Klišeji za tisk.
Sablone. Vzdorne tiskalnice.
Modeli za predtiskanje perila.
Novo! Datum-stampilje
lastnega izdelka.

ANTON ČERNE
graveur
Ljubljana, Dvorni trg št. 1.

Suhe gobe,
laneno seme, kumno in
vse druge deželne pridelke ku-
puje trgovina s semeni **Sever**
& K o m p., Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Dne 24. oktobra se bodo na
javni dražbi na veleposestvu v
Murski Soboti, grad grofa L. Sza-
paryja, prodajale

lipičanske kobile
v starosti od 3 do 4 let.
Istočasno se bo prodal tudi
vinski mošt.
Dražba se prične ob dveh po-
poldne.
Upraviteljstvo.

Strojne tovarne in livarne d. d.
v Ljubljani

Tel. int. 230 Dunajska cesta št. 35 Brojčavka: „Stroj“
izdelujejo stroje za lesno industrijo, kakor jarmenike,
krožne in tračne žage, stružnice, freze, specialne stroje
za fabrikacijo sodov, upognjenega pohištva in lesenih
cvekov, Francoisove in Peltonove turbine in vodna kolesa
vsake velikosti.
Naprave za mlne in žage.
Projektiranje in izpoljava tovarn za lesno industrijo
in električnih central.
Katalog na zahtevo.

Otvoritev trgovine.

Cenjenim odjemalcem vljudno naznanjamo, da smo zopet otvorili svojo dobro znano
manufakturno detajlno trgovino z manufakturnim blagom

v popolnoma prenovljenem lokalni. Za bližajočo se zimsko sezijo priporočamo vsakovrstne
novosti, katera so ravno došle iz inozemstva, osobito razno volneno in sukno blago za dame
in gospode, dalje perilne barhante, flanele, cefirje, šifone, potrebščine za krojače, šivilje,
tapetnike itd. Zagotavljajoč prijazno in solidno postrežbo se priporočamo.

A. & E. Skabernè

veletrgovina z manufakturnim blagom, LJUBLJANA, Mestni trg št. 10.

POZIV
na potpisivanje 100.000 komada dionica
Središnje zadružne banke d. d.,
koju osnivamo u Zagrebu prema slijedećoj
osnovi:

1. Središnja zadružna banka d. d. osniva se na neodređeno vrijeme.
 2. Predmet je djelovanja banke promicanje zadrugarstva, zadrugarskog prometa, vjersije i štednje, kao i poljo-privrednog gospodarjenja, trgovanja i industrije u opće.
 3. Temeljna glavna banka iznosi 20.000.000 jugoslavenskih kruna.
 4. Broj dionica iznosi 100.000, nominalna im je vrijednost 200 jugoslavenskih kruna po komadu, a glase na donosioca.
 5. Zaporni rok potpisivanja svršava danom 31. listopada 1920. godine.
 6. Mjesto uplata jest blagajna Hrv. slav. gospodarskog društva kao središnje zadruge u Zagrebu ili Prve hrvatske štedionice u Zagrebu i njenih podružnica.
 7. Utemeljitelji pridržaju sebi pravo, prema § 183. trg. zakona, da će sami imenovati prvog predsjednika i članove ravnateljstva banke na tri godine dana.
 8. Utemeljitelji pridržaju sebi nadalje pravo, imajući pri tome u vidu zadrugarske i gospodarske zadatke banke, dodijeliti pojedinih supskribentima dionice po slobodnoj svojoj uvidjavnosti.
- Pozivaju se stoga u prvom redu zadrugarske i poljoprivredne institucije, zatim pojedini zadrugari i gospodari, naročito maloposjednici — seljaci — na upis dionica, time, da svaki potpisatelj imade odmah kod potpisa u gotovom uplatiti 30% od nominalnog iznosa dionica, t. j. 60 (šezdeset) jugoslavenskih kruna po dionici. Osim toga imadu istodobno u ime troškova osnivanja po dionici uplatiti iznos od 20 (dvadeset) jugoslavenskih kruna. Iznos, koji bi od potonjijeh uplata eventualno preostao nakon pokrivanja troškova osnivanja, priklopit će se pričuvnoj zakladi banke.
- Uspjeh ove supskripcije zajamčen je posebnim sindikatom.
U Zagrebu, 10. listopada 1920.

Zadruga hrvatskih vinogradara Hrv. slav. gospodarsko društvo Zadruga za proizvodnju sjemenja
u Zagrebu. kao središnja zadruge u Zagrebu. u Zagrebu.

Pnevmatike za avto in kolesa v vseh dimenzijah,
gumijevе predmete, vsakovrstne žice za električno
napeljavo, elektrotehnični material in vsako-
vrstne potrebščine priporoča po najnižjih cenah
M. Kuštrin,
Ljubljana, Dunajska cesta št. 20; telefon št. 470.
Podružnica: Maribor, Jurčičeva ulica št. 9.

Najboljši in najcenejši razmnoževalni aparat.
The Rex Co., Ljubljana, Gradišče 10.